

De sista dagarna

Höstlöven rasslade under mina bara fötter. Skymningens mörka armar sträckte sig över himlen trots att klockan bara var runt fyra. På de trånga kullerstensbelagda gatorna myllrade det av människor och klapprande hovar. Jag skyndade mig fram genom massan.

När jag kom ut till hamnen tog vinden tag i mitt hår och jag huttrade till. Mor hade skickat mig för att möta far när han äntligen skulle komma hem från sin långa resa. Min far var en sjöman som ofta var ute och reste, det var sällan han var hemma. Men nu hade skepp efter skepp rullat in i hamnen i veckor. Jag hade hört mor viska till Rosa vår granne, när hon trodde att vi inte hörde, att det var för att pesten härjade. Rosas man hade kommit med skepp för en vecka sedan. Man trodde att alla var friska men strax efter återkomsten blev Rosas man sjuk. Böldpest hade jag hört Rosa säga till mor. Jag rös åt tanken och fortsatte vidare i hamnen.

Fars skepp skulle anlända längst ut på kajen. Jag gick dit och ställde mig för att kunna se när skeppet kom. Efter en stunds väntan skymtade jag ett par stora segel och snart uppenbarade sig hela båten. Jag backade några steg så att de kunde lägga till. Det stod flera människor vid samma kaj som jag, vissa såg oroliga ut och andra exalterade.

Man efter man klev av skeppet och några började se ännu mer oroliga ut. Jag började tänka att far kanske inte hade överlevt men när jag lyfte blicken såg jag honom komma gående ur skeppet som siste man ombord. Han hade en orakad skäggstubb och en stor säck på ryggen. Många började gråta och jag förstod att deras män inte hade kommit tillbaka. Men jag var inte ledsen. Jag började hoppa på stället och vinkade kraftigt;

- Här är jag far! ropade jag åt honom. Han sken upp och gick med raska steg fram till mig.
- Josefin! Så stor du har blivit! Far lyfte upp mig i luften och snurrade runt mig så att jag skrattade.
- Åh vad jag har saknat dig, sa jag när han omfamnade mig.
- Var har du mor och syster din? frågade far när vi hade kramats färdigt.
- De är hemma på torpet och förbereder middag åt dig, svarade jag.
- Jamen då ska vi väl inte stå här och söla, log far och tog min hand. Kom nu så går vi.

Vi gick genom den lilla staden och fortsatte ut på landsbygden. Husen blev allt glesare och glesare. Kvällskylan omslöt oss som ett tunt täcke och mina bara fötter ömmade. Tillslut var vi framme vid vårt lilla torp. Vårt torp bestod av en trivsamt stuga och ett litet stall. Vi hade haft en häst som hette Majsan som bott i stallet, men hon blev sjuk och nu stod det tomt. När vi äntligen kom fram gick jag och far in i stugan där min syster Elisabet och min mor hade förberett middag hela eftermiddagen.

- Hallå flickor! ropade far när vi kom in genom dörren.
- Far! hördes det från köket intill och snart kom Elisabet springande. Hon kastade sig i sin fars armar. Strax efter Elisabet kom mor gående. Hennes en gång bruna hår var uppsatt i en vacker flätad knut och hon log med hela ansiktet. Far släppte Elisabet och tittade på Mor.
- Fanny min älskade, sa han och kramade henne kärleksfullt.
- Hej Peter, viskade mor. Far släppte greppet om henne och kysste henne på kinden. Jag hörde att det fanns mat till mig?
- Ja det gör det, Elisabet har varit så duktig och lagat finmiddag till dig.
- Ja gott luktar det iallafall och jag är ytterst hungrig. Jag har inte ätit sedan igår, sa far. Mor skakade på huvudet åt detta men Elisabet tog tag i fars arm.
- Kom då far!

Elisabets middag var mycket god, hon hade bakat kornbröd och grillat nyfångad fisk från den lilla älven i skogen intill. Far berättade historier om sina äventyr från resan likt han gjort varje gång han återvänt. När vi gick till sängs efter middagen hade jag en varm känsla i bröstet och det var inte lika kallt att krypa ner i bädden bredvid Elisabet.

Jag vaknade plötsligt av att mor ruskade mina axlar.

- Vakna Josefin, sa hon. Jag öppnade yrvaket mina ögon.
- Va, vad är klockan? sludrade jag.
- Det spelar ingen roll, det är din far, sa mor och jag vaknade genast till.
- Vad är det med far? frågade jag.
- Han mår inte bra, hög feber, frossa, han tror det är lungpest och att hostan snart drar igång, ni måste ut härifrån nu! Elisabet är redan i stallet och bäddar, ta dina saker och gå dit, mor darrade på rösten. Jag kunde se en skugga av rädsla i hennes ansikte och jag förmådde inget annat än att lyda.

Jag nickade till svar, tog mina saker och gav mig ut till stallet. Det luktade gammalt hästbajs och hö. Längst in i stallet stod Elisabet och bäddade på en hög med halm. En bit bort satt det

en öppen spis som far låtit bygga till Majsan för att hon inte skulle frysa runt vinter. Elisabet tittade upp när jag kom. Hon såg rädd och orolig ut. Jag stod en stund och tittade på när hon bäddade innan hon sa;

- Gå och hämta ved i vedboden. Mor gav mig svavelstickor. Ge mig dina saker så bäddar jag här bredvid mig, hennes röst var barsk men jag kunde höra rädslan som rörde sig bakom den stränga tonen. Jag nickade kort och gick ut till vedboden bakom stallet för att hämta ved. Inifrån stugan kunde jag höra far hosta och hur mor viskade lugnande ord.

När spisen var tänd kröp vi ner under ullfiltarna på halmbädden. Vi låg tysta och tittade på den sprakande elden en stund innan Elisabet kröp upp i min famn.

- Josefín, jag är rädd, viskade hon.
- Jag vet Lissy, svarade jag.
- Jag vill inte att far ska dö, tysta tårar rann nerför hennes kind. Jag torkade dem försiktigt med min hand.
- Inte jag heller, men vi måste vara starka för mor och för far. Nu sover vi, imorgon är en ny dag, tröstade jag. Elisabet nickade tyst och vi drog filtarna tätare omkring oss. Och till slut somnade vi i skenet av den varma elden.

När jag vaknade var det iskallt i stallet. Jag vände mig om och tittade på Elisabet som fortfarande sov. Jag tassade upp och drog på mig min enkla linneklänning och ullkoftan som mormor stickat innan hon drabbades av lunginflammation.

Jag gick ut ur stallet för att hämta mer ved samtidigt som jag passade på att gå förbi stugan. Jag knackade försiktigt på men ingen öppnade. Jag kunde höra hur far hostade och kalla kårar gick längs min kropp. Det var nästan kusligt att lyssna på. Jag gav upp med att försöka få prata med mor och tog istället en hink för att hämta vatten vid älven. När jag kom tillbaka var Elisabet uppe. Hon satt och malde korn till brödet på klipphällen en bit ifrån stallet. Jag kom dit och satte mig bredvid henne.

- Hej, sa jag.
- Hej, svarade hon. Hon såg mycket sammanbiten ut.
- Har du pratat med mor? frågade jag.
- Nej, har du?
- Nej, suckade jag. När hon hade malt klart tog hon en skopa vatten och började knåda ihop det med mjölet. Hennes rörelser var korta och slarviga. Det var inte alls likt Elisabet.
- Vad är det? frågade jag.

- Har du hört hur far hostar? pressade hon fram.
- Ja, jag vet, men det är inget vi kan göra åt, suckade jag.
- Hur kan du vara så lugn! Du vet att far inte kommer att överleva och mor är snart smittad hon med! utbrast Elisabet
- Lugn? Tror du att jag är lugn?! Jag är väl lika rädd som du! Jag vet också att ingen överlever lungpest! Men jag försöker iallafall hålla modet uppe! Vi måste vara starka nu Lissy, för mor och för far.

Tysta tårar letade sig fram på Elisabets kinder. Jag omfamnade hennes taniga kropp. Den darrade likt ett asplöv i vinden. Jag strök henne över det toviga håret och viskade; "Det kommer att bli bra. Allt kommer ordna sig. Vänta bara".

De kommande dagarna masade sig fram i en långsam takt. Jag och Elisabet höll oss alltid nära stallet. Vi tittade på när mor gick ut och in ur stugan och vi lyssnade på hur far hostade allt värre och värre. Vi pratade inte så mycket utan satt mest stilla vid den lilla elden utanför stallet som alltid brann.

Tre långsamma dagar efter fars hemkomst, kom beskedet vi fasat för. Jag och Elisabet satt som numera vanligt utanför stallet och värmdes oss över elden när mor sakta kom ut ur stugan. Det var som om ett mörkt moln lagt sig på hennes axlar. Hon utstrålade sorg så starkt att jag redan visste vad som hade skett innan hon ens sagt något. Mor tog ett djupt andetag, som om hon stålsatte sig för att tala.

- Flickor, er far... han... han överlevde inte, hennes röst sprack och Elisabet gav ifrån sig ett kvidande ljud.
- Jag... jag, jag försökte tala men orden stockade sig i halsen. Det var som om jag inte kunde förstå. Jag kunde inte förstå att far verkligen var borta, han skulle inte komma tillbaka mer. Plötsligt kändes det som om någon slet ut mitt hjärta och lämnade ett tomt, svart hål. Jag kände hur mina kinder blev våta men jag märkte det knappt. Det gjorde så ont. Den var som om en tjock dimma omslöt mitt medvetande och jag kunde inte längre tänka klart.
- Flickor, lyssna nu, mors röst drog upp mig till ytan igen. Rosa har talat med pastorn åt oss och han kommer komma hit alldeles snart.

I samma stund hörde jag en häst gnägga och gamla vagnshjul gnissla mot marken på andra sidan skogen.

- Varför... kommer... Pastorn mor? stammade Elisabet.

- Han ska ta med er till ett hem, där de kommer ta väl hand om er, mors ansikte glänste av tårar.
- Men varf-
- Du vet varför Lissy vännen, jag har varit med er far under hela tiden han var sjuk, jag är nog säkert redan smittad, det är inte säkert för er att vara kvar här, avbröt mor.
- Ni måste vara starka nu flickor, för mig och för er far, han hade velat att ni skulle vara i säkerhet, fortsatte mor.
- Men du då? utbrast jag. Om du blir sjuk är det ingen som finns här och tar hand om dig!
- Josefin, oroa dig inte för mig, ni är viktigare och vetskapen om att ni överlever är nog för att ta hand om mig, suckade mor ömt. Ni måste ge er av nu flickor, ni behöver inte ta med något, det ordnar hemmet. Jag vet att ni båda har på er läderarmbanden ni fick på er tioårsdag. Låt dem bli minnet av oss.

Jag nickade sakta och tog Elisabets hand. Vi började gå mot stigen som ledde ut till grusvägen. Jag vände mig om en sista gång och såg på min mor.

- Mor, vi älskar dig, viskade jag.
- Jag vet, jag älskar er också, av hela mitt hjärta, svarade mor med tårfyllda ögon. Var starka nu mina älskade.

Jag nickade tyst innan jag försiktigt vände mig om tillsammans med Elisabet och började gå med vetskapen om att jag aldrig mer skulle återvända.

Slut